

11 دی در گذر تاریخ

*تجاوز سپاه عثمانی به خاک ایران (1293 ش)

اشاره:

پس از شروع جنگ جهانی اول، دولت ایران برای برکنار ماندن از آسیب‌های جنگ، اعلام بی‌طرفی کرد، اما این اقدام ایران از طرف متخاصمین رعایت نگردید و هر کدام به نحوی به خاک ایران یورش آوردند. سپاه عثمانی با کمک‌گردها شروع به تجاوز به خاک ایران نمود و شهرهای بی‌دفاع تبریز و ارومیه را به تصرف خود درآورده، به سمت شمال کشور پیشروی کرد. پس از تجاوز عثمانی، دولت روسیه نیز قوای خود را وارد ایران نمود و بر سر تصرف آذربایجان، جنگ شدیدی بین نیروهای روسیه و عثمانی درگرفت. در این نبرد سهمگین، عده زیادی از مردم آذربایجان مقتول و مجروح شده، اموال آنان به غارت رفت و سرانجام قوای روس بر سپاه عثمانی پیروز گشت. در نهایت عثمانی‌ها عقب‌نشینی کردند و روس‌ها منطقه آذربایجان را به تصرف درآوردند. در این حال، با ورود انگلیسی‌ها به خاک ایران،

خاک این مرز و بوم عملاً به یکی از جبهه‌های جنگ جهانی تبدیل شد که حاصلی جز قحطی و قتل و غارت مردم ایران در پی نداشت.

*درگذشت ادیب و نویسنده برجسته

"یوسف اعتصامی" پدر پروین اعتصامی (1316 ش)

اشاره:

یوسف اعتصامی آشتیانی ملقب به اعتصام الملک سال 1291 قمری (1253 شمسی) به دنیا آمد. او از نویسندگان و مترجمان برجسته ایران معاصر و سالها رئیس کتابخانه مجلس شورای ملی بود. از آثار وی می‌توان مجله‌های بهار و گنجینه فنون را نام برد. اعتصامی 2 دوره مجله بهار را منتشر کرد که بیشتر مقالات آن، انشاء یا ترجمه خود اوست. همچنین جلد نخست «171#& تیره بختان» یا «171#& بینوایان» اثر ویکتور هوگو را نیز ترجمه و منتشر کرد که معروف است.

اعتصام الملک پدر پروین اعتصامی (1285 - 1320 شمسی) شاعره نامدار ایران نیز هست که در حقیقت باید پرورش این شاعر برجسته را بهترین اثر او دانست. مرحوم یوسف اعتصامی در 11 دی 1316 (1356 قمری) دارفانی را وداع گفت و فرزند فرزانه اش را تنها گذاشت.

*رحلت عالم مجاهد و فقیه نستوه آیت الله "عبدالرحمن حیدری ایلامی" (1365 ش)

اشاره:

آیت‌الله حاج شیخ عبدالرحمن حیدری ایلامی در سال 1304 ش (1344 ق) در شهر ایلام دیده به جهان گشود. وی پس از پشت سر گذاشتن تحصیلات، به معلمی روی آورد، اما پس از رؤیایی صادق، به فراگیری علوم اهل بیت (ع) روی آورد و به عتبات عالیات هجرت کرد. آیت‌الله حیدری، سالیانی در کربلا، سامرا و سپس نجف اشرف مدارج علمی را پیمود و سرانجام با حضور در درس خارج فقه و اصول حضرات آیات: سید محسن حکیم، سید ابوالقاسم خویی،

حاج محمود شاهرودی و شیخ حسین حلی به درجه اجتهاد دست یافت. با تبعید حضرت امام خمینی (ره) به نجف اشرف، آیت‌الله حیدری ضمن شرکت در درس خارج اصول و فقه آن بزرگوار، در بحث ولایت فقیه امام نیز حاضر شد. این عالم مجاهد از سال 1350 ش برای ارشاد و تبلیغ راهی بغداد گردید که فعالیت دینی او بر دستگاه امنیتی عراق گران آمد و او را از کشور اخراج نمودند. ایشان پس از دو سال اقامت در قم، در سال 1354 به شهر ایلام وارد شد و روحانیت مبارز ایلام را متشکل ساخت. خنثی کردن تبلیغات بهائیت در استان، تأسیس مدارس علمیه، تأسیس بیش از هشتاد حسینیه و مسجد در سطح استان و ارشاد مردم و تبلیغ دین، برخی از فعالیت‌های این عالم بزرگوار در این دوران بود. آیت‌الله حیدری پس از پیروزی انقلاب اسلامی نیز با رأی قاطع مردم ایلام، به نمایندگی مجلس خبرگان راه یافت و در تصویب و تثبیت اصل ولایت مطلقه فقیه تلاش وافری از خود نشان داد. ایشان پس از آغاز جنگ، بارها در جمع رزمندگان حضور یافت و باعث روحیه بخشی بیشتری به دل‌ورمردان اسلام می‌گردید. سرانجام این عالم مبارز و نستوه در یازدهم دی ماه 1365 ش برابر با

بیست و نهم ربیع‌الثانی 1407 ق در 61 سالی دارفانی را وداع گفت و پس از تشییع باشکوه، در حرم مطهر حضرت معصومه (س) به خاک سپرده شد.

*درگذشت "عبدالجواد فلاطوری" اندیشمند مسلمان و مؤسس دانشکده علوم اسلامی هامبورگ (1375 ش)

اشاره:

پروفسور عبدالجواد فلاطوری در سال 1304 ش در اصفهان دیده به جهان گشود و تحصیلات ابتدایی و متوسطه را در این شهر به پایان رسانید. وی سپس برای تحصیل علوم دینی، راهی حوزه علمیه مشهد شد و از محضر: میرزا هاشم قزوینی و میرزا محمدتقی ادیب نیشابوری و... بهره برد. عبدالجواد فلاطوری پس از آن به تهران آمد و به ادامه تحصیل علوم دینی نزد استادان نام‌آوری همچون: علامه محمد تقی آملی، میرزا مهدی آشتیانی، محمد علی شاه‌آبادی و سید احمد خوانساری پرداخت. دکتر فلاطوری در همان

زمان در رشته فلسفه اسلامی از دانشگاه فارغ‌التحصیل شد و از آیت‌الله شیخ محمدرضا کلباسی به اخذ اجازه اجتهاد نائل آمد. وی در سال 1333 برای آگاهی از علوم انسانی و فلسفه غرب عازم آلمان گردید و در رشته فلسفه و دین‌شناسی تطبیقی و روانشناسی تحصیل نمود. ایشان در سال 1341 موفق به اخذ درجه دکتری در فلسفه شد و در دانشگاه گلن آلمان تدریس در کرسی‌های فلسفه تطبیقی، حقوق، تاریخ ایران، اسلام معاصر، کلام و علوم اسلامی را بر عهده گرفت و دمی از تدریس، تحقیق و تألیف باز نایستاد. دکتر فلاتوری در راه بسط و توسعه تفکر اسلامی در اروپا، فعالیت‌های چشمگیری داشت و برای نیل به این هدف دانشکده علوم اسلامی هامبورگ آلمان را تاسیس کرد. این اندیشمند مسلمان، در آلمان به عنوان یک مرجع اسلامی و دانشمند فلسفه و علوم اسلامی مطرح بود. هر زمان که محافل علمی اروپا در تجزیه و تحلیل و بیان مسائل اسلامی و تفاهم و همفکری و گفت‌وگویی بین پیروان ادیان اسلام و مسیحیت و یهودیت، دچار مشکل می‌شدند، به وی مراجعه می‌کردند. وی در طول بیش از چهل سال اقامت در آلمان، مقالات متعدد در نشریات معتبر آلمانی در جهت دفاع از اسلام نگاشت. استاد فلاتوری برای ایجاد مباحثه، هم‌فکری و همکاری بین پیروان ادیان مختلف تلاش می‌کرد. از جمله آثار وی ترجمه تاریخ ایران در قرون نخستین اسلامی، تألیف اخلاق عملی کانت و دگرگونی بنیادی فلسفه یونانی در اثر طرز اندیشه اسلامی، می‌باشد. دکتر فلاتوری سرانجام در 11 دی 1375 ش بر اثر سکته قلبی در 71 سالگی درگذشت و به سرای باقی شتافت.

17 صفر در گذر تاریخ

*تولد "ابوالسعود" فقیه و مفسر مسلمان (896 ق)

اشاره:

محمد مصطفی عمادی مشهور به ابوالسعود، فقیه و مفسر مسلمان در روستای مدرس واقع در نزدیکی استامبول در ترکیه متولد شد. ابوالسعود پس از پایان تحصیلات به تدریس مشغول گردید. هم‌زمان با تدریس، منصب قضاوت در استامبول را نیز به عهده گرفت و تا پایان عمر در این مقام باقی ماند. او به مسایل اجتماعی و عرفی جامعه‌ی خود توجه داشت و تلاش می‌کرد قوانین اداری عثمانی را بر اساس شریعت اسلامی تنظیم و اصول دیوانی را اصلاح کند. ابوالسعود علاوه بر زبان ترکی به زبان‌های فارسی و عربی، تسلط کامل داشت و به این دو زبان، شعر نیز می‌سرود. ارشاد العقل السلیم، دعا نامه و قانون نامه از جمله آثار اوست.

*تولد "سلطان القراء تبریزی" قاری شهیر قرآن و دانشمند علم قرائت (1255 ق)

اشاره:

شیخ عبدالرحیم بن ابوالقاسم تبریزی معروف به سلطان القراء یا شاه قرآن خوانان در 1255 ق در تبریز به دنیا آمد. وی در علم تجوید در عصر خود استاد بود و شاگردان فاضلی در این زمینه تربیت نمود. از تالیفات وی رساله‌ای است در علم تجوید به نام "دُر المنثور" و رسایل دیگر. سلطان القراء پس از فراگیری این علم نزد پدر، با شیخ شامیل داغستانی آشنا شد و هنگامی که شیخ شامیل ارتشی فراهم آورده بود تا علیه روس‌ها قیام کند، وی برای همراهی با این نهضت با شیخ شامیل به سوی داغستان عزیمت کرد. سپس به تبریز بازگشت و حوزہ‌ی درسی جهت قرائت قرآن تشکیل داد و از آن زمان به برترین قاری قرآن کریم لقب یافت. سلطان القراء در سال 1336 ق در 81 سالگی درگذشت.

31 دسامبر در گذر تاریخ

* اختراع کبریت (1827م)

* تولد "آندره وزالیوس" پزشک و جراح بلژیکی (1514م)

* تولد "گوتفرید بورگر" شاعر و ادیب برجسته آلمانی (1747م)

* تولد "هانری ماتیس" نقاش معروف فرانسوی (1869م)

* تولد "آرتور کریستین سن" شرق‌شناس برجسته دانمارکی (1875م)

* قتل "گریگوری راسپوتین" شخصیت مرموز دربار تزاری روس (1916م)

* استعفای "بوریس یلتسین" از ریاست جمهوری روسیه (1999م)